

Zaščitimo malčke pred rotavirusnimi okužbami

O rotavirusih

Rotavirusi so okrogli virusi, ki povzročajo črevesno nalezljivo bolezen pri ljudeh in živalih. **Z rotavirusi se okuži skoraj vsak otrok v prvih petih letih življenja, kar 80% bolnikov je ob prvi okužbi mlajših od dveh let.** Prav te otroke pa rotavirusne okužbe tudi najbolj ogrožajo, saj pri njih izguba tekočine zaradi bruhanja in driske, ki jo povzročajo rotavirusi, lahko zelo hitro vodi v izsušitev. Zaradi okužbe z rotavirusi bodo predvsem dojenčki in majhni otroci lahko potrebovali celo oskrbo v bolnišnici.

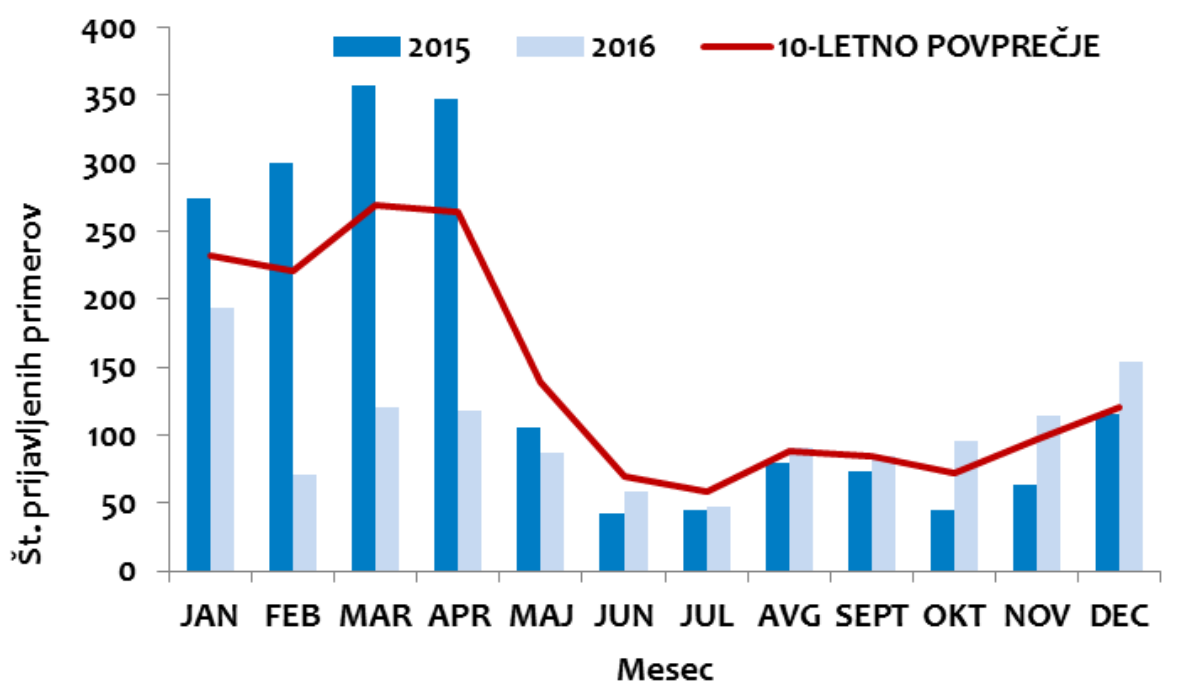
V letu 2016 je bilo v Sloveniji 1235 prijav rotavirusnih okužb, zaradi rotavirusov pa je bilo hospitaliziranih 620 oseb. Zabeleženih je bilo pet izbruhov: trije v domovih za starejše občane in dva v vrtcih.

Tabela: Število hospitaliziranih zaradi rotavirusnih gastroenterokolitisev in število prijav, Slovenija 2012-2016

Leto	2012	2013	2014	2015	2016	5-letno povprečje
Št. hospitaliziranih	886	848	1027	917	620	896,7
Št. prijav	1400	1451	1982	1847	1235	1583

Vir tabele: Sočan M et al., NIJZ 2017

Slika: Prijavljeni primeri rotavirusnih okužb, po mesecih, Slovenija, 2015-2016 ter 10-letno povprečje

Vir grafa: Sočan M et al., NIJZ 2017

Kako se rotavirusi prenašajo

Rotavirusi so zelo kužni in se zelo lahko prenašajo. Izločajo se z blatom okuženih ljudi, preko onesnaženih rok, površin, predmetov in igrač, na katerih se virusi ohranijo celo do teden dni, se okužba širi na druge osebe. Rotavirusi, s katerimi se oseba okuži, se prilepijo na površino tankega črevesa gostitelja in se širijo po celotnem črevesju. Povzročajo, da celice na površini črevesja

odmirajo. Črevesje nato izgubi zmožnost za absorpcijo vode in elektrolitov, kar povzroči drisko. Driska traja, dokler se črevesne celice ne regenerirajo. Otroci lahko izločajo rotaviruse že pred pojavom driske in tudi potem, ko driska izzveni. V družini se ti virusi pogosto prenesejo na preostale družinske člane ter druge osebe, ki otroka negujejo. Virusi se lahko prenesejo tudi prek zraka, npr. pri vdihavanju aerosola, ki nastane pri bruhanju.

Simptomi bolezni in prenos rotavirusov

Okužba z rotavirusi povzroča drisko, bruhanje, krčevite bolečine v trebuhu in vročino, lahko pa se pojavijo tudi prehladni znaki. Zlasti pri odraslih lahko okužba poteka brez znakov. Bolezenski znaki se pojavijo po enem do treh dni po okužbi. Obolenje povprečno traja od 5 do 8 dni.

Najbolj dovzetni in ogroženi so zelo majhni otroci, predvsem mlajši od 3 let. Otrok ima lahko do 20 epizod driske in/ali bruhanja v enem dnevu. Pri teh lahko izguba tekočine zaradi bruhanja in driske zelo hitro povzroči izsušitev, ki otroka smrtno ogroža. Obolenje se lahko pojavi večkrat, ker obstaja več različnih tipov rotavirusov. Mogoče so ponovne okužbe, ki pa niso tako resne kot prva.

Zaradi velike kužnosti in enostavnega širjenja je rotavirus tudi pogost povzročitelj epidemij v vrtcih, različnih oskrbovalnih ustanovah in bolnišnicah.

Zdravljenje rotavirusne driske

Posebna zdravila za zdravljenje rotavirusne okužbe ne poznamo. Skrbimo lahko le za ublažitev težav, ki jih okužba povzroča. Pomembno je nadomeščanje tekočin in uravnavanje elektrolitov, za kar skrbimo z zadostnimi količinami zmerno sladkanih pijač in po navodilu zdravnika z peroralno rehidracijsko tekočino. V primeru hujše izsušitve ali pri hudem bruhanju pa je treba tekočine nadomeščati z infuzijo neposredno v žilo.

V času driske naj otroci uživajo zmerne količine lahko prebavljive, starosti primerne hrane, izogibamo se le pretirano mastni hrani in sladkarijam. Dieta ni potrebna, saj poteka driske ne ublaži in ne skrajša. Pri dojenih otrocih nadaljujemo z dojenjem in ga v času bolezni ne prekinjamo.

Kako lahko preprečimo okužbe z rotavirusi

Za omejevanje prenosa rotavirusne okužbe v domačem okolju je zelo pomembno, da zelo skrbno upoštevamo higienske ukrepe: **pogosto in učinkovito umivanje rok otrok in oseb, ki skrbijo za njihovo nego; pravilno in higiensko odstranjevanje rabljenih pleničk ter pogosto čiščenje površin, predmetov in igrač v bolnikovi okolici.**

V obdobju pojavljanja rotavirusnih drisk je tudi v vrtcih, jaslih in povsod tam, kjer se otroci zadržujejo v večjem številu, potrebno učinkovito in pogostejše čiščenje igrač, igral, površin in tudi tal. Od osebja, ki skrbi za otroke, se pričakuje pogostejše, skrbno umivanje rok, v primeru pojava rotavirusne okužbe v kolektivu pa tudi razkuževanje rok. Otroka, ki zboli v času bivanja v vrtcu, je treba takoj poslati v domačo oskrbo ali ga ločiti od ostalih zdravih otrok.

Zaradi možnosti dolgega preživetja rotavirusov na rokah in predmetih v okolju in izredne kužnosti, je tudi ob upoštevanju strogih higienskih ukrepov, rotavirusno okužbo težko preprečiti.

Izbranega pediatra vprašajte o nevarnostih rotavirusnih okužb in možnostih zaščite.

Viri:

Sočan M, et al. Epidemiološko spremljanje nalezljivih bolezni v Sloveniji v letu 2016. Nacionalni inštitut za javno zdravje, 2017; Soriano-Gabarro M, et al. Burden of rotavirus disease in European Union countries. *The Pediatric Infectious Disease Journal*. 2006;25(1):S7-S11; Zakotnik B. Rotavirusne okužbe pri otrocih. Slovensko zdravniško društvo – Združenje za pediatrijo, 2015; Parashar UD et al. Rotavirus. *Emerg Infect Dis*. 1998 Oct-Dec;4(4):561-70; Dennehy PH. Transmission of

Rotavirus and Other Enteric Pathogens in the home. *Pediatr Infect Dis J.* 2000;19:S103-S105.; Leung AKC, Kellner JD, Davies HD. Rotavirus gastroenteritis. *Adv Ther.* 2005;22(5):476-487

O morebitnih dodatnih vprašanjih se posvetujte s svojim pediatrom.
Datum priprave: maj 2018.

SLO/ROT/0008/15d(1)

GSK d.o.o., Ljubljana, Ameriška ulica 8, 1000 Ljubljana, tel: +386 (0)1 280 25 00, medical.x.si@gsk.com
Vse pravice pridržane. GSK d.o.o., Ljubljana.

